

Asia: VN/16881/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

ammattikorkeakoulu

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Ei, miksi? [Saavutettavuus ei ole pelkästään osaamiskysymys vaan järjestelmäkysymys. Mikäli rahoitusta, organisointia, hoitopolkuja ja alueellisia eroja ei huomioida uusikaan koulutus ei automaattisesti muutu palveluksi. Ensimmäisen portaan opiskelijat ovat työelämässä olevia ammattilaisia ja ilman rakenteellisia muutoksia työtehtävissä työn painopiste ei muutu. Maksuttomuudella on riskinsä, mm. koulutukseen hakeutuu heitä, jotka eivät voi hyödyntää osaamista omassa työtehtävässä, eikä ole aikomustakaan tehdä terapiatyötä tai koulutusmitoitus ei perustu todelliseen palvelutarpeeseen. Muutos ei suoraan lisää varsinaisia psykoterapeutteja ja muutos vaatii riittävää koulutusvolyymia. Voi olla riski, että koulutuksen laatu ja yhtenäisyys vaihtelee. Hyvin määriteltynä ensimmäinen taso vahvistaa osaamista perustasolla. Ensimmäisen tason koulutuksen jälkeen osaaminen vahvistuu ja osallistujat voivat hyödyntää osaamista perustehtävässään.]

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

Kyllä, miksi? [Parhaimmillaan toteutuessaan kasvattaa nopeasti perustason kapasiteettia, mahdollistaa varhaisen ja matalan kynnyksen hoidon (terapiatakuu toteutuu). Osaaminen kohdennetaan sinne, missä asiakkaat ensisijaisesti asioivat: perusterveydenhuollossa, opiskeluhuollossa ja sosiaalipalveluissa. Rakenteellisesti esitys vahvistaa porrasteista hoitomallia: - lievät ja keskivaikeat ongelmat: perustason psykososiaalinen hoito -vaikeammat ja pitkäkestoiset häiriöt: erikoistason psykoterapia]

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiatakuuta?

Kyllä, miksi? [Luo rakenteellisia edellytyksiä eli osaajia, jotka tuottavat terapiatakuun edellyttämiä lyhytinterventioita. Muutos voi mahdollistaa nopeamman hoitoon pääsyn perustasolla ja tukee yhdenvertaista pääsyä palveluihin. Esitys ei yksinään takaa palvelun toteutumista kaikkialla ja yhdenvertaisesti. Terapiatakuu edellyttää palveluiden järjestämistä, ei vain osaamista. Riskinä voi olla puutteet/organisoinnin haasteet asiakastyörajapinnalla tai vaikkapa työnohjauksessa.]

Esityksen mukaan kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen taso sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeuttisiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

Ei, miksi? [Kaksiportaisuus voi jäädä osittaiseksi, jos suuri osa ei siirry 2. tasolle. Malli painottuu palvelujärjestelmälogiikkaan enemmän kuin koulutuslogiikkaan. Itsenäisenä hyvin määriteltynä koulutuksena se antaa perusvalmiudet ja mahdollistaa osaamisen lisäämisen matalan kynnyksen hoitokohteissa. Koulutus antaa pohjan ja valmiudet edetä opinnoissa (koulutuspolku selkeä: perustaidot -> erikoistuminen). Koulutus varmistaa yhtenäiset teoreettiset valmiudet psykoterapeuttikoulutukseen.]

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

Kyllä, miksi? [Keskiössä rajallisten resurssien tarkoituksenmukainen kohdentaminen. Tarpeen arviointi tehdään alueellisesti yhteistyössä, ohjautuu suoraan kysyntään. Tavoite on tuottaa laajasti perustason osaajia. On tarpeen huomioida nopeasti muuttuvat palvelutarpeet ja sen mukainen koulutuksen kehittäminen. Jos koulutukseen osallistuu paljon ei-sote-henkilöitä, kohdentuminen voi heikentyä.]

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

-

Rahoituksesta

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

Kyllä, miksi?

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

Kyllä, jos yliopistojen ja hyvinvointialueiden vastuut ovat selkeät. On tärkeää, että yliopistojen ja hyvinvointialueen koulutuskokonaisuudet, teoreettiset opinnot, osaamisen arviointi ja laatu kokonaisuudessaan on varmistettu. On tärkeää, että työnohjaus ja menetelmien käytännön toteutus on yhdenmukaista.

Esitysluonnos ei tunnista AMKeja rahoituksen saajana, pikimminkin alihankkijana. Koska koulutus järjestettäisiin tiettyjen ehtojen mukaisesti, asettaa se esimerkiksi Lapin alueen eriarvoiseen asemaan (Lapin hyvinvointialueella muutamien muiden hyvinvointialueiden lisäksi ei ole yliopistollista sairaalaa, psykoterapeuttikoulutusta jne). Se ei myöskään huomioi AMK:ien jo olemassa olevaa perustason osaamista syventävää koulutustarjontaa (esim. erikoistumiskoulutus ja lyhytterapiakoulutukset). AMKit eivät ole esityksessä varsinaisia toimijoita, vaikka ne kouluttavat suuren osan perustason mielenterveysosaamisesta. Esitysluonnos eriarvoistaa korkeakoulut.

Luonnoksessa psykoterapeuttikoulutusta ei määritellä EQF-tason mukaisesti, tämä pitäisi olla määriteltynä, sillä koulutus on yliopistoissa järjestettävää ja vertailukelpoisuus pitäisi olla esitettynä.

On määritettävä tarkkaan tarkoituksenmukaiset koulutusmäärät ja koulutuksen sisältävät menetelmät. Koulutusta voisi olla hyvä koordinoida alueellisesti (YTA-taso).

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön erikoispätevyys

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

-

Muuta huomioitavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

-

Lahdenkauppi Juha-Pekka
Lapin ammattikorkeakoulu